

седемте най-големи букурешки ханове.⁵ Той е собственост на Мустакови. Фактът, че става известен като Габровски хан е доказателство за дейността, възможностите и силата на габровската колония през тези години. Ханът е средище на търговци и занаятчии, убежище за всеки габровец. Ползва се с име на добро и сигурно място и за други българи. Много габровци държат в складовете и мазите му своя стока, например известният хаджи Христо Рачков, който търгува с големи количество коприна, пашкули, тютюн, розово масло и други стоки.⁶

Като всички букурешки ханове по това време, ханът на габровци е истинско ориенталско тържище с разнообразни стоки, пъстър свят, кафенета и кръчми.⁷ Като имаме предвид, че Букурещ е център на транзитна търговия между Европа, Балканските земи и Изтока, можем да си представим голямото струпване на стоки, както и голямото им движение. Тук се срещат търговци от различни националности. Водят се оживени разговори, делови и лични, за цени, качество на стоките, политически събития и още други по-откровени приказки на чаша вино. Ханът е като едно огромно туптящо сърце на габровската търговска дейност в центъра на Влашката столица.

Струпването на многобройни купувачи и продавачи, българи и чужденци в този хан, много от които преминаващи, други ношуващи и такива които остават с дни, създава една оживена, често неподдаваща се на контрол обстановка. Благоприятните условия за проява на нехайство са причина за избухването на пожари. Ханът гори няколко пъти. Мустакови претърпяват материални загуби, от някои от които както изглежда, не успяват да се съвземат. Ханът започва да запада. Един български монах, пребиваващ през януари 1839г. в габровския хан, вечерял в локантата му (трапезарията) се изказва съвсем неласкаво за него, наричайки го "смрадлив"⁸

През 40-те години на XIX век ханът е продаден на габровския търговец Бакало-оглу. През 1854г. го купува семейството на д-р Василиади. Те правят значителни ремонти, но годините на неговата търговска слава се преминали. През 60-те и 70-те години на XIX век той е убежище на политически емигранти.⁹

През 1974г. румънският историк Ст. Йонеску пише: "И днес са запазени дълбоките изби, складовете с дебелите стени, които свързват като с тунел улицата „Габровени“ с улица „Липискани“. А тежките железни порти с ръждясали железни цветя напомнят за живота в хана."¹⁰

Едновременно със сведенията за Габровския хан, пред нас изникват редица въпроси: Кои са Мустакови - създателите и първите собственици на този голям и известен хан с важно място в икономическия живот и просперитет на габровци от посочения период? Каква е ролята на Мустакови сред българската търговска прослойка в Букурещ? Какъв е приносът им в живота на българите от това време? Какво са дали на "родината си Габрово"? Румънският историк С. Янкович, който ползва архивни материали на общините на Букурещ и Брашов ги определя като типични представители на буржоазията, която акумулира капитали чрез всички възможни средства - като собственици на дюкяни, къщи, арендатори на земя, мошии, адвокати, дипломати.¹¹ Румънски документи свидетелствуват, че Мустакови още през